

بسم الله الرحمن الرحيم

مدرس: ثریا اکبرادیبی.

مدرسه زهرا ی اطهرس - استان تهران

جزوه منبع یابی

۱- منبع به چه معناست و انواع آن را نام ببرید؟ منبع یعنی هر چیزی که بتوان از آن پاسخ پرسش های تحقیق را به صورت علمی بدست آورد. یک معنای عام دارد:

الف) مکتوب:

۱. کتاب، مقالات، پایان نامه ها، فصل نامه ها

۲. منابع الکترونیکی (سایت های اینترنتی)

۳. نرم افزارها به طور مثال: جامع الاحادیث ۲- جامع التفاسیر ۳- فقه اهل بیت

ب) غیر مکتوب (شفاهی): سمینار، همایش ها، درس خارج

۲- ارزش گذاری و اعتبار سنجی منابع: اطلاعات در منابع و متون بعنوان یک مواد خام هستند. که باید محقق بر روی اصول ان مراجع اوری کند در این راستا باید اولویت بندی نماید و سیر تاریخی بحث را رعایت کند و اولویت را به منابع دست اول بدهد مثل آیات و تفاسیر و متون روایی و فقهی.

۳- چرا پیشینه شناسی (شناخت منابع متعدد) ضرورت دارد و بررسی پیشینه پژوهش چه فوایدی دارد؟

وقتی پژوهشگر منابع متعدد پیرامون مساله خود را مطالعه اجمالی می کند از فهرست مطالب میتوان استفاده کرد این آشنایی موجب میشود زوایای مبهم و ناگشوده مساله را آشکار کند و از دوباره کاری و تکرار جلوگیری کند هر پژوهشی باید از جایی شروع شود که پژوهش های دیگران به آنجا ختم شده است و باید در رجوع به منابع دست اول (نویسنده شاهد ماجرا بوده است) استفاده کند. منابع دست اول دینی شامل قرآن - منابع روایی - و علمی از مقالات و پایان نامه های علمی پژوهشی استفاده شود. فواید آن عبارت از: ۱- پرهیز از دوباره کاری ۲- بهره مندی از دست آورد های علمی گذشتگان ۳- روشن ساختن قوت ها و ضعف های پیشینیان ۴- شفاف ساختن نظریه موافق ها و مخالف ها ۵- رویکرد به نوآوری در ساختار

۴- روش استفاده از منابع کتابخانه ای چگونه است؟ بعد از شناخت موضوع اولیه گام مطالعه اجمالی است

۱. با نگاه اجمالی به فهرست مطالب کتاب؛ تیرهای مناسب با محور موضوع خود را یادداشت می نماید.

۲. به متن رجوع می کند همان تیرهای مورد مطالعه را در پاورقی جستجو می کند تا منابع بیشتری بدست آورد.

۳. سند کامل هر مطلب را در فهرست منابع دنبال کرده تا به پیشینه بحث شناخت پیدا کند.

۵- مهارت مطالعه و روش های صحیح مطالعه در کتابخانه چیست؟ عبارت از: ۱- خواندن اجمالی ۲. تندخوانی ۳.

عبارت خوانی ۴. دقیق خوانی ۵. خواندن تجسمی ۶. خواندن انتقادی ۷. خواندن برای درک زیبایی و معنی متن. در روش تند خوانی: یکی از روش صحیح مطالعه است. خواندن سریع مطالعه و درک نسبی و معمولی مطالب است. در این روش از حرف

های ربط و فعل و... خودداری کنیم کلمات کلیدی سریع خوانده شود تا به درک نسبی برسیم. انگشت سبابه دست را روی کلمات قرار دهیم در طول خط این حرکت را سریعتر کنید چشم شما به دنبال دست حرکت می کند

۶- معایب کند خوانی را نام ببرید؟ ۱. اتلاف وقت ۲. خستگی چشم ۳. خستگی ذهن، جسم، فکر ۴. کاهش درک مطلب. در کند خوانی چون سرعت مطالعه کم است واژه ها با سرعت کم وارد ذهن می شود انرژی بیشتری صرف انتقال ان کلمات و درک معنی آنها می شود. ۵. عدم علاقه (بیزاری از مطالعه و بی حوصلگی) ۶. حواس پرتی (با افزایش سرعت مطالعه امکان حواس پرتی از فرد را میگیرد)

۷- صامت خوانی چیست؟ خواندن بدون کلام و بی صدا چون حداکثر سرعت مطالعه در بلند خوانی ۳۵۰ الی ۴۰۰ کلمه در دقیقه است در حالی که در موقع تند خوانی سریع تر و بیشتر است بنابراین تند خوانی یک مهارت است به تکنیک و تمرین نیاز است.

۸- چهار مورد از علل کند خوانی را نام ببرید؟ چگونه می توان آن را برطرف نمود؟ بلند بلند خواندن ۲. برگشت چشم به عقب چشم به طور معمول از ۴/۱ ثانیه تا ۵/۱ ثانیه بر روی کلمات مکث می کنند هر چقدر مکث و توقف چشم بیشتر باشد برگشت چشم به عقب بیشتر است با اتلاف وقت هم بیشتر است. برای هر چشمی برگشت چشم هست و در افراد کند خواندن بیشتر است. افراد کند خوان ۵/۱ ثانیه بر روی هر کلمه مکث دارند افراد تند خوان ۴/۱ ثانیه. در کلمه خوانی مغز ما با مفهوم سر و کار دارد نه کلمه افراد کند خوان هر کلمه جدا خوانده میشود مغز برای تفسیر ان کلمات انرژی زیاد صرف میکند. در حالیکه با انجام تمرینات بیشتر میتوان سبب کلمه خوانی را برطرف کرد کم کم عبارت خوان شد.

۹- در برنامه ریزی مطالعه به چه نکاتی باید توجه کرد چهار مورد آن را نام ببرید؟ ۱- با وضو ۲. در مکان معین ۳. ساعت معین ۴. وضعیت مطالعه ۵. نور کافی ۶. تغذیه با شکم سیر و گرسنه مطالعه نشود خوردن مویز توصیه شده ۷. دعای مطالعه در مفاتیح آمده ۸. هر ۴۵ دقیقه باید حداقل ۱۵ دقیقه استراحت شود ۹. پشت سرهم و طولانی یک درس را نخوانیم ۱۰. مرور (خصوصاً شب موقع خواب و صبح مرور داشته باشیم) **مهم و نکته کلیدی:** برای شناخت منابع و متون علوم انسانی کتاب ها و سایت های معتبر زیر مراجعه نمایید. (سوال عملی و کارگاهی است طلاب باید نحوه رجوع به این سایت ها را بلد باشند و چگونگی ارجاع سند را یاد بگیرند).

۱۰- مشخصات مقاله از کتاب: نام خانوادگی و نام نویسنده مقاله، «عنوان مقاله» (به صورت بلد مورب)، صفحه، عنوان کتاب، شماره چاپ، نام خانوادگی و نام گردآورنده، نام ناشر، محل انتشار، سال انتشار.

اگر بلافاصله از منبع قبلی استفاده شود (منبع دیگری در این بین استفاده نشده باشد) همان منبع و شماره صفحه منبع پیشین ذکر می شود. بصورت (همان، ص ۳۰)

۱۱- مشخصات مقاله از مجله: نام خانوادگی و نام نویسنده مقاله، «عنوان مقاله» (به صورت بلد مورب)، اسم مجله، شماره، سال انتشار، صفحه. بعنوان مثال (نجفی ابوالحسن، «غلط نویسیم»، لغزش های قلم، چاپ هشتم، ش ۵، ۱۳۷۶، ص ۵) یا مانند (آشوری محمد، «نقش زیان دیده از جرم و تحول آن در دعاوی کیفری»، نشریه دانشکده حقوق و علوم سیاسی دانشگاه تهران، ش ۳۴، ۱۳۷۴، ص ۱۵)

ارجاع به آیات قرآن به این شکل باشد: نام سوره/شماره آیه مانند: بقره/۲۷. نکته مهم در ویرایش تایپ باید نام تمام منابع در پانویشت و فهرست منابع به صورت بلد مورب باشد.

۱۲- انواع نقل قول

۱- نقل قول مستقیم: هر گاه قسمتی از مطالب یک منبع عیناً به صورت نقل قول مستقیم مورد استفاده واقع شود، شروع و پایان مطالب نقل شده با علامت «.....» مشخص می گردد.

۲- نقل قول غیرمستقیم: نقل عبارت طولانی از یک یا چند منبع بعینه پذیرفته نیست، بلکه باید به طور دقیق مطالعه و مطلب یا مطالب مورد نظر به طور خلاصه بیان گردد و در این صورت در پاورقی پس از نقل منبع قید گردد: «نقل به مضمون» یا «ر.ک».

۱۳- فهرست منابع (کتابنامه)

در استفاده از منابع حتی الامکان باید به منابع قدیمی و دسته اول مراجعه نموده و مطالب به صورت مستقیم و بدون واسطه نقل شود. نقل با واسطه در صورت دسترسی به منبع اصلی پذیرفته نیست.

ذکر مشخصات کتب و مقالات در فهرست منابع به شکل زیر است:

مشخصات کتب مانند: نام خانوادگی و نام نویسنده، عنوان کتاب (به صورت بلد مورب)، مترجم، ناشر، شماره چاپ، محل انتشار، سال انتشار.

مشخصات مقالات مانند: نام خانوادگی و نام نویسنده، عنوان مقاله، نام مجله، شماره مجله، محل انتشار، ناشر، سال انتشار.

در ترتیب فهرست منابع، نخست منابع فارسی و متعاقباً منابع عربی و انگلیسی و سایر منابع ذکر شود.

ضمائم: در صورت نیاز آورده می شوند.

۱۴- نحوه تایپ، جداول و شماره گذاری

حتی المقدور نباید از صفحات بزرگ تر از ۴A در پایان نامه/رساله علمی استفاده گردد. ولی در صورت اجتناب ناپذیر بودن، باید آن صفحه را به گونه ای تا نمود که نسبت به سایر صفحات بیرون نزنند.

چنانچه پایان نامه/رساله علمی با زبان فارسی تدوین شده است، ترجمه رسا و واضح عبارات عربی در متن اصلی بیان شود و در صورت ضرورت آیات، روایات و اقوال به صورت اعراب گذاری شده در پاورقی درج گردد.

غلطهای تایپی موجب کم شدن امتیاز پایان نامه/رساله علمی خواهد شد؛ لذا تدوین گر باید قبل از ارائه تاییدیه برگزاری جلسه دفاع، با دقت فراوان موارد اشتباه را اصلاح نماید.

۱۵-مهمترین کتاب های لغات و معجم و دائره المعارف :

الف) عربی : ۱ صحاح اللغه (جوهری) ۲ معجم مقایس اللغه (احمد بن فارس) ۳ کتاب العین (فراهیدی) ۴ النهایة فی غریب الحديث و الأثر (ابن اثیر، مبارک بن محمد) ۵ بیان العرب (ابن منظور) ۶. تاج القروس من جواهر القاموس اثر سید مرتضی حسینی زبیدی واسطی) ۷. القاموس المحيط (فیروز ابادی) ۸. المنجد (لويس معلوف) ۹. الرائد (جبران مسعود)

۱ -دائره المعارف الشيعه العامه (علامه محمد حسین اعلمی حائری) ۲. دائره المعارف التعريفات (علی بن محمد جرجانی) ۳. موسوعه کتاف اصطلاحات الفنون و المعلوم (محمد علی تعاونی) ۴. فرهنگ معارف اسلامی (شرح لغات و اصطلاحات اسلامی) ۵. معارف و تعاریف (سید مصطفی حسینی دشتی) ۶. قاموس المعارف (آیت الله میرزا محمد علی مدرس تبریزی)

ب)فارسی: ۱- لغت نامه دهخدا ۲. فرهنگ معین

ج) کتابهای اخلاقی ۱. جامع السعادات ۲. احیاء علوم الدین (شرح کیمیای سعادت از عبد الحسین زرکوب) ۳. صفایالقلوب (اخلاق شبر معروف است)

د) سایت های معتبر:

این جویشر شبیه موتور جستجوی scholar.google.com است با این تفاوت که برای مقالات فارسی طراحی شده و سایت های نمایه کننده اسناد علمی مانند مگیران، نورمگز، sid، ensani، civilica و همچنین سایت های اصلی نشریات علمی پژوهشی را ایندکس کرده و در قالب یک سامانه یک پارچه در اختیار پژوهشگران قرار می دهد. پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران (ایرانداک)، در نسخه آزمایشی سامانه گنج (پایگاه اطلاعات علمی ایران) به آدرس <https://ganj-beta.irandoc.ac.ir> امکان دسترسی کاربران به متن کامل پایان نامه هایی که مدت معینی از تاریخ دفاع آن ها گذشته باشد، فراهم کرده است..

پایگاه اطلاع رسانی حوزه <http://www.hawzah.net>

پایگاه اطلاع رسانی تبیان <http://www.tebyan.net>

پایگاه اطلاع رسانی علمی جهاد دانشگاهی <http://www.sid.ir>

پایگاه اطلاع رسانی مجلات تخصصی نورمگز <http://www.noormags.com>

پایگاه اطلاع رسانی مدارک علمی (تباگنج) <http://www.irandoc.ac.ir>

کتابخانه ملی lib.ir - سایت کتابخانه ملی ایران www.nlai.ir

پورتال جامع علوم انسانی ensani.ir

پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات irandoc.ac.ir

پایگاه اطلاعات علمی جهاد دانشگاهی sid.ir

نشریات مجازی دانشگاه تهران ut.ac.ir

نشریات تخصصی موسسه امام خمینی nashriyat.ir

بانک اطلاعات نشریات کشور magiran.com

علم نت <https://elmnet.ir>

شبکه سیمرغ <http://simorgh.net>

ب: پایگاه های دریافت و مطالعه کتب علمی

■ کتابخانه دیجیتال نور noorlib.ir

■ کتابخانه مدرسه فقاہت lib.eshia.ir

کتابخانه قائمیه

کتابخانه دیجیتالی مجلس <http://dlib.ical.ir/site/search/advanced?docType=LF-MF>

د: پایگاه های دریافت کتب اهل سنت

مکتبه الشامله

مکتبه الوقفیه pdf

پایگاه های مربوط به جستجو

پایان نامه حوزوی و علوم انسانی - پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات irondoc.ac.ir

دریافت متن و صوت دروس خارج مدرسه فقاہت eshia.ir

پایگاه های اطلاع رسانی مراجع تقلید و فضای حوزوی

دائرة المعارف ها، موسوعه ها، دانش نامه ها، معجم ها - دایره المعارف بزرگ اسلامی cgie.org.ir - دانشنامه جهان اسلام

<http://rch.ac.ir> موسوعه فقه الاسلامی طبقاً لمذهب اهل بیت (علیهم السلام) ← در نرم افزار جامع فقه

المعجم الاصولی ← در نرم افزار جامع اصول کتابخانه دیجیتال مجلس برای دسترسی کتب خطی

<https://dlib.ical.ir/faces/search/digitalresources>

(و) نرم افزار ها : ۱. جامع التفاسیر ۲. جامع الاحادیث ۳. فقه اهل بیت ۴. مکتبه الشامه (کتب اهل سنت) نکته: تمامی نرم افزار ها در

سامانه کوثر نت ورود به سامانه در پنجره (قاصدک نور) به صورت رایگان در اختیار طلاب قرار گرفته است.

موفق باشید: ثریا اکبر ادیبی

نشر این جزوه با حفظ نام تنظیم کننده و نام مدرسه بلاشکال هست . در حفظ آن بکوشید.